

MAK 2007-2013 perioodi 2. telje toetuste saajate majanduslik jätkusuutlikkus 2007 - 2008. a. andmetel.

Töö teostaja: Agrinet OÜ

Tellija: Põllumajandusuuringute Keskus

Jätkusuutlik areng on kontseptsioon, mida tavaliselt määratletakse kui "arengutee, mis rahuldab praeguse põlvkonna vajadused ja püüdlused, seadmata ohtu tulevaste põlvkondade samasuguseid huve." (Vikipeedia, http://et.wikipedia.org/wiki/J%C3%A4tkusuutlik_areng)

Käesolevas uuringus on põllumajandustootja jätkusuutlikkuse hindamise aluseks võetud jätkusuutlikku arengut tagav netolisandväärtuse (NLV) tase jagatuna tööjõu aastaühiku kohta¹. Jätkusuutlikku arengut tagava NLV arvestamisel on aluseks võetud Põllumajandusministeeriumi poolt 2006. aastal valminud uuringus² "Eesti põllumajandusettevõtete konkurentsivõime analüüs" kasutatud meetodika. Antud meetodika kohaselt on jätkusuutlikku arengut tagava NLV arvestamisel eeldatud, et põllumajandusettevõtte NLV peab katma konkurentsivõimelise palgataseme töötajatele ja 5% ettevõtte põhivarade keskmisest väärtusest, mis on vajalik normaalseks taastootmiseks. Palgataseme baasiks on võetud 2007. ja 2008. aasta töötleva tööstuse keskmine brutopalk³. Erinevate tootjate gruppide ettevõtete keskmiste põhivarade väärtuste arvestamisel on kasutatud FADN andmeid. Seega sõltub jätkusuutlikuks arenguks vajalik NLV tööjõu aastaühiku kohta ettevõtete põhivarade suurusest ning seetõttu on tootjate gruppide lõikes erinev (tabel 21).

Tabel 1. Jätkusuutlikku arengut tagav NLV tööjõu aastaühiku kohta 2007. ja 2008. a (AgriNet 2009, FADN andmetel)

	2007	2008
Mahetootjad alla 2 ESU	197 158	216 929
Mahetootjad üle 2 ESU	213 928	248 203
KST tootjad	218 155	247 946
ESA tootjad	213 926	244 402
Natura 2000 tootjad	217 193	250 966
PLK tootjad	216 949	245 984
II telje tootjad	215 423	245 625
Tavatootjad	209 003	232 133

¹ NLV tööjõu aastaühiku kohta leitakse kui NLV (kogutoodangust arvestatakse vahetarbimine ja kulum maha ning lisatakse toetused (v.a investeeringutoetused) ja maksud) jagatakse tööjõuühiku e töötaja kohta arvestusega, et tööaeg on 2200 töötundi aastas.

² www.agri.ee/public/juurkataloog/UURINGUD/Põllumajandusettevõtete_konkurentsivõime_analüüs_2006.pdf

³ Statistikaameti andmetel oli 2007. aastal töötlevas tööstuses keskmine brutopalk 10 651 kr/kuu ja 2008. aastal 11 935 kr/kuu ning kogu tööjõukulu (koos sotsiaal- ja ravikindlustusmaksuga ning töötuskindlustusmaksuga) töötaja kohta oli vastavalt 14 316 kr/kuus ja 16 162 kr/kuu).

Jätkusuutlikkuse hindamiseks võrreldi iga ettevõtte tegelikku NLV taset töajõu aastaühiku kohta arvestusliku jätkusuutlikkuse tasemega. Jätkusuutlikku arengut tagava NLV töajõuühiku kohta hindamiskriteeriumid olid järgmised:

- kui NLV töajõu aastaühiku kohta üle 80% jätkusuutlikkuse tasemest, siis on põllumajandusettevõtte jätkusuutlik;
- kui NLV jääb alla 80% jätkusuutlikkuse tasemest, siis antud ettevõtte NLV tootmise tase töajõu aastaühiku kohta ei taga jätkusuutlikku arengut.

Tabelis 2 on välja toodud jätkusuutlike tootjate osakaal tootjate koguarvust vastavas grupis 2007 ja 2008 aastal. Erinevused aastate vahel on tekkinud sellest, et 2008 aastal oli palgatase tunduvalt kõrgem kui 2007 aastal ja samuti olid tõusnud põllumajanduslike sisendite hinnad. Aasta lõpus aga hakkas põllumajandustootjaid mõjutama ka majanduskriis, sest põllumajandustoodangu hinnad langesid ja tootjad ei suutnud enam toota 2007 aastaga võrdse netolisandväärtust ning seega langes ka jätkusuutlike tootjate osakaal.

Tabel 2. Jätkusuutlike tootjate osakaal tootjate koguarvust gruppide lõikes 2007. ja 2008. a (AgriNet 2009, FADN andmetel)

	2007	2008
Mahetootjad alla 2 ESU	10%	10%
Mahetootjad üle 2 ESU	23%	21%
KST tootjad	57%	35%
ESA tootjad	48%	30%
Natura 2000 tootjad	49%	41%
PLK tootjad	47%	34%
II telje tootjad	49%	30%
Tavatootjad	45%	19%